LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA

ŠEŠTAS TOMAS

Darbininkų žodis—Drugenis

LEIDĖJAS „SPAUDOS FONDAS", KAUNE

Dirvuolė (Agrimonia) augalų gentis iš erškėtiečių (Rosaceae) šeimos. Yra a. 10 rūšių, daugiausia šiaurės pusrutulyje. D. yra plaukuotos žolės su plunksnuotais lapais ir geltonais (rečiau baltais) kekių žiedais. Vaisius platinasi kabliukais. Lietuvoje auga D. gydūnė (A. Eupatoria) ir D. stačioji (A. pilosa), krūmynuose ir miškuose, vietomis vartojami liaudies medicinoje. *K. Rg.*

Dirvuolė (Agrimonia Eupatoria)

Agurkiečiai (Cucurbitaceae) augalų šeimyna iš dviskilčių (Dicotyledones), eilė Cucurbitales. Daugiausia vienmetės žolės su rėpliojančiu stiebu; vainikas iš 5 lapelių, vyrukai 5, mezginė apatinė. Vaisius didelė uoga. A. 750 rūšių, daugiausia dausų ir padausių kraštuose, ypač r. Indijoj. Gentys: Citrullus (Arbuzas), Zuffa (Siūruoklė), Bryonia (Brienė), Cucurbita (Moliūgas), Cucumis (Agurkas), Lagenaria (Ilgmoliūgis). *K. Rg.*

Alyvmediečiai (Oleaceae) augalų šeimyna iš dviskilčių (Dicotyledones), eilė Contortae. Medžiai arba krūmai su priešėtais lapais ir sudėtine žiedine. Taurelė ir vainikas iš 4 lapelių, vyrukų 2. A. 400 rūšių, daugiausia šiaurės pusrutulio vidutinio klimato kraštuose. Gentys Fraxinus (uosis), Jasminus, Liqustrum (Ligūstras), Olea (alyvmedis), Syringa (alyva). *R. Rg.*

Alyvmedis, lot. Olea Europaea, Oleaceae šeimynos ligi 8—10 m aukščio medis amžinai žaliais lancetiniais lapais. Vaisiai panašūs į slyvas, nenunokę žali, rausvi, nunokę juosvai mėlyni, mėsingi, turį savyje daug aliejaus; grūdas kietas kaulelis. Lau-

kinis A. išsiplatinęs Graikijoje, kur sudaro nepereinamas gyvatvores. Laukinis A. kultūrinamas skiepijimu ir po 5—10 metų duoda vaisių. Dauginamas sėklomis, atvašais ir nupiautomis šakelėmis. Senovėje A. augo Palestinoje ir rytuose, iš kur jis išsiplatino ir Europoje. A. dabar kultyvuojamas Viduržemio jūros pakraščiuose, Italijoj, Graikijoj, Sirijoj, p. Prancūzijoje, Ispanijoje ir Amerikoje (Meksika ir Peru). Iš A. vaisių gaminamas aliejus. Geriausias aliejus vad. baltasis stalo, tai Jungferio ir Provanso aliejus. Jis vartojamas maistui, vaistams ir net tikybinėms apeigoms. Prastesnės kokybės aliejus naudojamas technikos reikalams. Prinokę A. vaisiai — alyvos sūdomos, sutaisomos su actu, prieskoniais.